

по нѣколко листове, па и цѣлѣ книгѣ, безъ да могъть да ка-
жыть отъ вѣнчко-то изговорено нито единчкѣ разумнѣ рѣчь.
За да быхъ ся упазилы училища-та отъ досегашный меха-
низмъ, и за да бы ся оздравила въ тѣхъ практичность въ
прѣдаваніе-то, трѣбва за всякога да ся отворѣли оныя лошѣ
обычѣи на ученіе-то отъ готовы отговоры, а вмѣсто това
да ся напишѣтъ за ученицы-ты въ училища-та всички нау-
кы въ слогъ приказливъ, нѣ така разумливъ, что-то да
могъть дѣтца-та да го разумѣвать лесно. Наистинѣ же съ
това много ще ся уголѣми трудъ-тъ на учителѣ-ты, зашто
тога не щѣть могъть да ся помагать отъ по-врядны-ты си
ученицы а щѣть бѣждѣтъ принудени да работять вѣнчко са-
ми; ала съ това ще ся унищи и оныя мѣченѣ а бесполезенъ
механизмъ, па и всички науки, что щѣтъ да ги изучать
дѣтца-та така, щѣтъ имъ останѣтъ за всякога въ память-тъ
и щѣтъ станѣтъ истинска тѣхна свойщина. При това трѣбва
да ся избычѣи и онова брѣзо четеніе, на кое-то до сега ся
гледаше много; зашто дѣтца-та отъ брѣзо четеніе нѣмать
кога да мыслятъ за онова, что-то четѣтъ, та така ся навик-
нѣтъ на четеніе безъ мысленіе и разумѣваніе: спорядъ това
и безъ никаквѣ ползѣ.

7) Прѣдмѣти-ти на ученіе-то трѣбва сгодно да ся подѣ-
лять по чинове-ты на ученицы-ты. Въ това досега много ся
е грѣшило. Вмѣсто да ся развивахъ и усъвършыахъ въ по-
горни-ты чинове изучены-ты науки у по-долни-ты чинове,
караше ся напрѣдъ и напрѣдъ тако рѣчи безъ никаквѣ связь
съ онова, что-то ся учило напрѣдъ. — Исключеніе въ това
сѣ само нѣкон прѣдмѣти. — Оттова ся случаше, та дѣтца-
та съ прѣхожденіе въ по-горенъ чинъ веднага да заборавають
онова, что-то сѣ учили прѣди малко у долни-ты чинове. На
мѣсто това, мыслѣхъ, че бы было много полезно да ся раздѣ-
лять прѣдмѣти-ти въ училища-та както ся каза въ 5 §.

Отъ всички тыя прѣдмѣты да ся състави и за всякой
единъ до 3-й чинъ да ся напише по еднѣ книжкѣ. Отъ
тыя книжки да ся изучать най-напрѣдъ по-ядры-ты поеми
(понятія) на тыя прѣдмѣты. Въ иджщый по-горенъ чинъ да
ся повтори сѣще-то, что-то и у прѣдній, нѣ по-пространно,
у иджщый еще по-пространно и т. н. до 4-ый и 5-ый чи-
нове, у кон-то да ся продлѣжѣтъ и изучать прѣдмѣти-ти
назначени за 5-ый чинъ на съвършены учебницы. Таково